

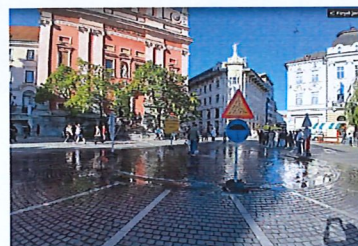
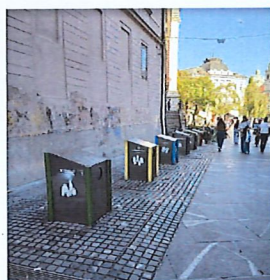
Disszemináció – Szlovénia

Az Erasmus + program keretében szakmai látogatáson vettem részt 2025. szeptemberében Szlovéniában. A meglátogatott iskola: Osnovna šola Hinka Smrekarja volt, mely nagyon sok tekintetben hasonlít az intézményünkhöz, az Újbudai Petőfi Sándor Általános Iskolához. Megfigyeléseimet több szempontsor is segítette – vezetői szempontból vizsgáltam a tantestület és a vezetőség felépítését, az irányítási folyamatokat, digitális kultúra tanítóként kerestem a digitális megoldásokat, az információs társadalom hatását az iskolára nézve, de iskolánk egyik fő arculatát a fenntarthatóságot, a zöld megoldásokat is folyamatosan kerestem. Ljubjana a „Zöld város”, ahol egy a fenntarthatóságra kiemelten figyelmes szállóban laktunk, így ezt a témakört alaposan volt lehetőségem szemügyre venni. Örökös Ökoiskolaként kíváncsi voltam arra, hogy milyen programokkal lehetne bővíteni a saját gyakorlatunkat, hogyan tudunk „zöldebb” iskolává válni. Érdekelt, hogy mennyi és milyen digitális eszközöket, megoldásokat alkalmaznak a tanítási folyamatban. Intézményünkben állatasszisztált foglalkozásokat tartok saját terápiás kutyámmal – ezt szerettem volna összehasonlítani a szlovén gyakorlattal. Vezetőként kíváncsi voltam az intézmény szervezeti struktúrájára, a vezetési stílusra, a kommunikációs csatornákra, az együttműködésekre. A pedagógiai munka terén a differenciálás, inkluzív nevelés volt a kiemelt szempontom. Érdekelt, hogy milyen rendszerek vannak a sajátos nevelési igényű gyermekek segítésére, hogy hogyan ösztönzik a tehetséggondozást. Milyen az iskolai légkör, milyen értékeket képvisel az iskola?

Fenntarthatóság

Ljubjana

Az óvárosi részt sétáló övezetté alakították, oda autók nem mennek be, így a légszennyezettség csökkent. Az utcákon nagyon sok a szelektív hulladékgyűjtő edény, melynek cseréjét is sikerült megtekinteni. A város rendkívül tiszta, ami annak is köszönhető, hogy az ott élő emberek, ha szemetet találnak, felveszik és kidobják a kukába.

Szembetűnő volt, hogy szinte nincsenek galambok, melyek az ürülékükkel tönkre tennék a műemlékeket, épületeket. Kíváncsi voltam, hogy hogyan érték ezt el, ezért több helyen is megkérdeztem. A válasz mindenhol ugyanaz volt. A város egy közös programot dolgozott ki szakemberek segítségével, aki mű galambtojásokat adtak azoknak, akik galambfészket találtak. Az igazi tojásokat erre cserélték ki, így a galamb hiába ült a tojásokon, azok nem keltek ki, viszont így nem került sor újabb megtermékenyítésre abban az időszakban. Az addig populációt nem bántották sem kémiai sem egyéb szerekkel, viszont így elérhető volt az egyedek számának csökkenése.

Az iskola egyik pedagógusa zöld túrára vitt minket az egyik délutánon. Megcsodálhattam, hogy a lakótelepi környezet szélén egy tó terül el, melynek partja szépen kidolgozott a természetet kedvelők, pihenni vágyók számára. A zöld sávon túl egy beszántott területre lettem figyelmes. Kiderült, hogy Ljubjana biztosítja a lakói számára a gazdálkodási lehetőségeket, így földterületet lehet bérelni, melyet meg kell művelni. Egy aprócska traktoron dolgozott éppen egy férfi az egyik ilyen földrészen. Ezt követte egy erdős terület (a város 46%-át erdő borítja), melyen belül több sportolásra alkalmas rész is ki volt alakítva, kihasználva a dombok lankáit – műsi oktatása, sífutás oktatása, sportpálya. Az erdőből kiérve csodálatos kilátás nyílt a városra, mely egy hatalmas zöld parkkal kezdődött. A park időszakos kiállításoknak ad helyet, melyet díjtalanul megcsodálhatnak az arra járók. Kisebb tavak, rózsakert és az ott élő madarak – hattyú, vízityúk stb. – gazdagították a látványt. A tisztaság itt is elvárás volt. Megfigyelhető volt, hogy a lakosság vagy gyalog, vagy kerékpáron közlekedett. A kerékpár kedvezményesen kölcsönözhető applikáció segítségével, a város több pontján ott hagyható. Az első fél óra azonban ingyenes, így megéri az ügyeket azzal intézni. A helyiek panaszkodtak a tömegközlekedésükre, csak autóbuszok állnak rendelkezésre a városban.

Szálláshely

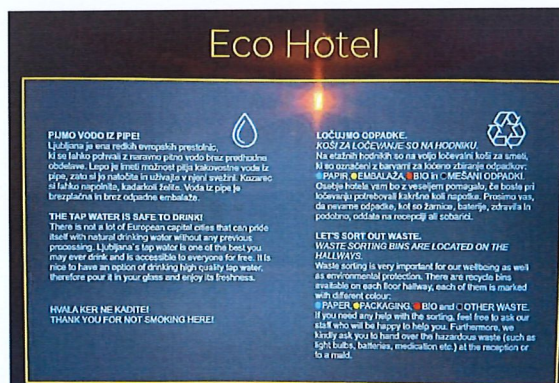
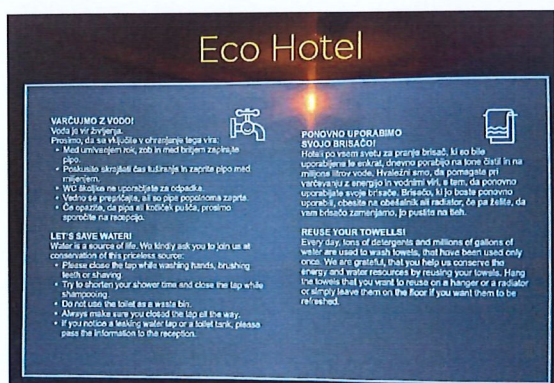
A szállásunk kiemelten figyel a fenntarthatóság szempontjaira. A szobákban található televízió egyik csatornája a tájékoztatást szolgálja. Itt olvasható a szálloda története, irányelvei, ajánlásai. Természetesen QR kód segítségével saját eszközön is elérhető, olvasható.

Felhívja a figyelmet a takarékos vízfogyasztásra és kéri, ha csöpögő csappal találkozunk, szóljunk azonnal, hogy meg tudják javítani. Természetesen keverőkaros csapok vannak a konyhai és a fürdőszobai részekben is. A konyhában mosogatógép található, így nagyobb számú edény esetén azt célszerű beindítani, mert takarékos, kevesebb vízzel hatékonyabban mosogat, mint a folyóvízes mosogatással a vendég tenné.

Kérjük, hogy a törölközőket csak akkor tegyük a padlóra, kérjük a cseréjét, ha az valóban rászolgált, próbáljuk meg többször használni, hogy kevesebbszer kelljen mosni.

A szelektív hulladékgyűjtés a szobákban és a folyosókon is megvalósul, kérés esetén segítenek benne.

Az áram akkor volt elérhető, ha a kulcskártyát betettük az erre kialakított tartószerkezetbe, egyébként áramtalanított a lakosztály. Sok kis helyi világítás állt rendelkezésre, melyeket használhattunk, elkerülve így a felesleges áramfogyasztást.

Osnovna šola Hinka Smrekarja

Szlovéniában 6-15 éves korig járnak általános iskolába a gyerekek, tehát 9 évfolyamon tanulnak. Mint megtudtam az első évfolyam korábban előkészítő osztálynak felelt meg, ami átmenetet biztosított az óvoda és az iskola között, de napjainkra már átalakult a tanterv és már akkor elkezdik az írás, olvasás tanítását, valamint a matematika megalapozását. Az oktatás-nevelés fő céljai között szerepel a kommunikációs készségek fejlesztése szlovén és idegen nyelven, valamint a fenntartható fejlődésre nevelés és ösztönözni a felelősségteljes hozzáállást önmaguk, egészségük, környezetük és mások iránt.

Az iskola kiemelt feladatának tekinti a fenntarthatóságra nevelést, ezért csatlakoztak a Zöld pingvin programhoz, amelyen keresztül megosztják a fogyasztásaikkal, zöld programjaikkal kapcsolatos információkat a többi intézménnyel. Át tudnak venni jó gyakorlatokat, össze tudják hasonlítani az eredményeiket más a programban részt vevő intézménnyel, így biztosítva a folyamatos fejlődést. A Zöld pingvinen keresztül adatot szolgáltatnak pl.: a havi villany- és vízfogyasztásukról, a kidobott étel mennyiségéről stb. A projekt célja, hogy interaktív, szórakoztató és hatékony módon oktassa a diákokat a szén-dioxid-kibocsátás és az energiafogyasztás csökkentéséről, és hogy képessé tegye őket arra, hogy ezt a tudást továbbadják. Ennek érdekében aktivitási napokat szerveznek, és megtanulják az információs és kommunikációs technológia használatát, amely mindannyiuknak segít – különféle interaktív tevékenységeken és feladatokon keresztül – abban, hogy megoldásokat találjanak szénlábnyomuk csökkentésére, és hogy felhívják a lakosság figyelmét egy szebb bolygó és egy tiszta, egészséges környezet iránti elkötelezettségre, amelyben élünk.

Intézményi működés

Az iskola szervezeti felépítése hasonló a mi intézményünkéhez. Az igazgató két helyettesrel dolgozik. Az egyik az operatív, a másik a szakmai vezető. Beszélgetésünkéből kiderült, hogy egyre több feladaton osztoznak a helyettesek, így változtatás lesz – alsós és felsős helyettesként fognak tevékenykedni. A helyettesek fogják össze a munkaközösség-vezetők munkáját. Úgy, mint nálunk, munkacsoportok alakulnak a különböző területek ellátásának biztosítása érdekében, a szakmai programok szervezése, lebonyolítása teszi ezt szükségessé. A feladatokhoz ők is felelősöket rendelnek, ami biztosítéka a hatékony munkavégzésnek. A legfőbb kommunikációs csatornájuk a beszélgetés, személyes találkozók a tanári szobában. Meglepődve tapasztaltam, hogy nincs mindenkinek saját asztala a tanárban, hanem könnyen mozgatható, fiók nélküli asztalok állnak rendelkezésre. Mindenki oda ül, ahova az adott feladat, kommunikációs szituáció megköveteli. Az asztalokat gyorsan mozgatva mindig átrendezik a teret a feladatnak megfelelően. Minden pedagógusnak van azonban egy szekrénye, amibe elteheti a személyes holmiját. A tanárban elkerítve láttam egy kis konyhát, ahol kávézni, teázni is lehetett, illetve melegíteni a hozott ételt. Egy másik sarokban elkerítették egy nyomtató, fénymásoló, számítógéppel rendelkező részt. A tanári szobában van légkondicionáló berendezés, mert két hosszú fala hatalmas üveglablakkal van tele, melyek miatt nagy a hőség.

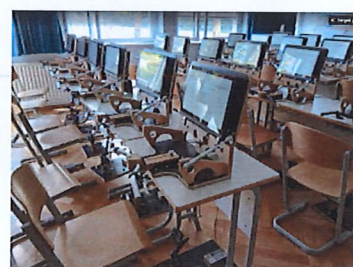
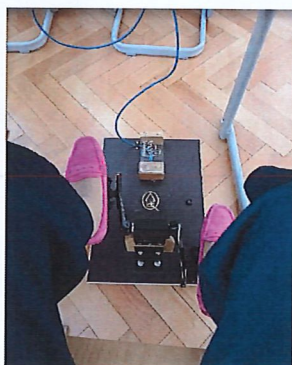
A szünetekben és a lyukas órák alkalmával különböző csoportok tolják össze az asztalokat és tartanak megbeszéléseket, akár kötetlenebb formában is. E mellett természetesen működik az elektronikus levelezés is, de nincs munkahelyi e-mail címük, erre tudtam javaslatot tenni, a nálunk bevált Google Suite használatát. A Facebook-ot szinte egyáltalán nem használják.

A pedagógiai munka területén is sok hasonlóságot fedeztem fel. Integráló iskola, tehát náluk is nagy a sajátos nevelési igényű tanulók száma. Ott is működik az utazó gyógypedagógus ellátás, ám éppen az ő iskolájuk a központ, ahonnan kijárnak a munkatársak más intézményekbe is. A pedagógusok a tanóráikon igyekeznek differenciálni, felzárkóztatni és tehetséget gondozni. A

munkaformákat, módszereket az adott feladathoz és az integráláshoz igazítva választják. Náluk is van terápiás kutya, mint a mi iskolánkban. Láthattunk is egy állatasszisztált foglalkozást, mellyel a tanulók szociális képességeit is fejlesztették.

A tanulók haladása, értékelése hasonló az általunk megszokotthoz. A kompetenciamérés náluk 3., 6., és 9. évfolyamon valósul meg. A tanórákat digitális eszközök használatával színesítik – kivetítő, digitális tábla. Láttam egy olyan tanórát, mely az egészségnevelés témakörében szerveződött és olyan digitális eszközt alkalmaztak, mely egy számítógépre hasonlított, de kerékpározással hajtva lehetett a játékot játszani rajta. A kormányt tekerve kellett a kalóriák és az egészséges ételek között egyensúlyozni és közben tekerni, hogy veszítsünk a felvett kalóriákból. A gép mérte az értékeket, amit aztán kinyomtattak a gyerekeknek és hazavihették. Nagyon látványos, nevelő hatású program volt, melyet a helyi gyógyszercégek támogattak.

A tanórák 45 percesek, de igen rövid, 5 perces szünetek állnak rendelkezésre. Ettől eltér egy 15 perces tízórai szünet és egy ebédszünet is. Sok időt töltenek a szabadban, az udvaron, erre van egy órányi idejük ebéd után. A testnevelés órákat is kint tartják, amikor ott voltam, volt, hogy kerékpározni mentek a tanórán. Az udvaron kialakítottak egy szánkózó dombot, melyen egy csúszda is beépítésre került, így minden évszakban kiválóan hasznosítható. Az udvar más órák pl.: ének-zene, angol számára is kedvelt helyszín. Az épületben mindenki számára kötelező a váltócipő, amit be is tartanak, nagyon szép tiszta az iskola, a tantermek. Az

egészségnevelés másik területe a vízfogyasztás. Szlovéniában ugyanis nagyon jó minőségű a csapvíz, ezért szorgalmazzák annak a fogyasztását. A gyerekek nem hoznak magukkal innivalót, mert a csapból – ami minden teremben van – bármikor ihatnak jó minőségű vizet. Minden eszközük rozsdamentes acélból készült, a vizet ilyen kannákba töltik és abból osztják az osztálytársak egymásnak a rozsdamentes bögréjükbe. Az ebédlőbe nagyon figyelnek a maradékok minimalizálására, így a konyhás annyit ad az ételből, amennyit a tanuló kér. A gyerekek viszik ki a maradékot, amit egy műanyag ládába kaparnak, így láthatóvá válik számukra a pazarlás mértéke, és még segítenek is.

Az iskolára a nyugodt légkör jellemző. A tanórákon sem stresszelnek és a szünetek is mosolygósan, jókedvben telnek. Szeretik megélni a pillanatokat, időt hagyni az élvezetes munkavégzésre, az elmélyülésre.

Megtudtam, hogy ők régóta részt vesznek az Erasmus + programokban, bázis iskola, tehát fogadnak is csoportokat és mennek is külföldre a jó tapasztalatokért. Ebben a tanévben a fő témájuk a fenntartható turizmus. Így megbeszéltük, hogy vendégül látjuk őket a decemberi hónapban Magyarországon a mi iskolánkban. Viszonozzuk a szíves vendéglátást és elkalauzoljuk őket Budapest „fenntartható világában”.

Budapest, 2025. szeptember 1.

Salamon Péterné